

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I UPPSALA**

BESLUT
2023-11-14
Meddelat i Uppsala

Mål nr
1540-23

KLAGANDE

Anders Jensen, 500330-9415

MOTPART

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning

ÖVERKLAGAT BESLUT

Nämnden för prövning av oredlighet i forsknings beslut 2023-03-06,
dnr 3.2-22/0120

SAKEN

Lagen (2019:504) om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet
i forskning; fråga om överklagbart beslut

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar överklagandet.

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Nämnden för prövning av oredlighet i forskning (nämnden) beslutade den 6 mars 2023 att avvisa Anders Jensens anmälan om oredlighet i forskning. Som skäl för beslutet angavs bl.a. följande. De påståenden som anmälts har lämnats i sådana sammanhang som nämnden inte anser utgör rapportering av forskning. Nämnden ska därmed inte pröva anmälan.

Anders Jensen överklagar nämndens avvisningsbeslut.

Nämnden anser att Anders Jensen, som anmälare, inte är part i ärendet och att anmälare saknar talerätt.

Anders Jensen yrkar att förvaltningsrätten ska avgöra om hans anmälan ska anses ”uppenbart obefogad” eller inte samt att rätten ska svara på frågorna ”Vad är forskning?”, ”Vem räknas som forskare?” och vad räknas som ”systematiska litteraturstudier (forskning)?”. Han anför huvudsakligen följande till stöd för sin talan. Han har talerätt eftersom överklagandet inte gäller sakfrågan i sig. Därigenom torde det vara en fråga mellan två parter – nämnden och anmälaren. Nämndens motivering till avvisningsbeslutet är oklar/obegriplig/felaktig och duger därför inte som skäl för att avvisa anmälan som uppenbart obefogad. Det är oklart om nämnden menar att rapportering inte har skett, eller om rapportering har skett men i fel sammanhang/situation/omgivning, eller om nämnden anser att forskning inte har bedrivits, eller om nämnden anser att rapporteringen handlar om något annat än forskning, eller om nämnden inkluderar alla fyra anledningar i sin motivering. Nämnden tycks anse att rapportering ska/måste ske i rätt sammanhang/situation/omgivning och på ett visst sätt. Något sådant korrekt sätt finns inte definierat i lagen, utan lagen föreskriver att rapportering kan ske på flera/många olika sätt. Nämnden försöker att slippa ta ställning till om Per-Olof Glantz har gjort sig skyldig till oredlig rapportering av vetenskap eller inte. Förvaltningsrätten har att ta

ställning till om nämndens formulering ”De påståenden som anmäls har ’lämnats’” uppfyller kraven enligt definitionen av ”rapportering”, om detta ”lämnade” ingår i ”andra typer av offentliggöranden” eller inte.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättsliga utgångspunkter m.m.

Nämnden har ansett att Anders Jensen, i egenskap av anmälare, saknar talerätt i målet och Anders Jensen har in sin tur anfört att han har talerätt.

Förvaltningsrätten anser dock att den primära frågan i målet är om nämndens avvisningsbeslut överhuvudtaget är överklagbart med stöd av lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning eller på någon annan grund.

Enligt 21 § lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning får beslut enligt 9 § och 12 § andra stycket samma lag överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Andra beslut enligt denna lag får inte överklagas.

I 9 § med hänvisning till 7 § första stycket samma lag anges att frågor om oredlighet i forskning prövas av en särskild nämnd, och att denna prövning ska redovisas i ett beslut.

Av 12 § andra stycket samma lag framgår att den särskilda nämnden får besluta om de förelägganden som behövs för att en forskningshuvudman ska fullgöra sina skyldigheter enligt första stycket i samma bestämmelse.

Enligt 2 § tredje stycket samma lag avses med ”oredlighet i forskning” en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning.

Det följer av 10 § första stycket ovan nämnda lag att nämnden får besluta att avvisa en anmälan om oredlighet i om den är uppenbart obefogad.

Förvaltningsrättens bedömning

Förvaltningsrätten konstaterar att nämnden genom sitt avvisningsbeslut inte har prövat frågan om oredlighet i forskning i sak. Rätten anser att nämnden endast har tagit ställning till frågan om sina möjligheter att ta upp den anmälda situationen till prövning. Vidare anser rätten att en prövning i sak av om definitionen av ”rapportering av forskning” i 2 § i tidigare nämnda lag är uppfylld är en förutsättning för att kunna avgöra frågan om nämndens befogenheter. Att nämnden genom sitt beslut har tagit ställning till vad som utgör planering, genomförande eller rapportering av forskning innebär därför inte för den delen att beslutet utgör ett beslut om oredlighet i forskning. Det är därmed inte ett sådant beslut enligt 9 § som kan överklagas med stöd av 21 § samma lag. Denna tolkning står även i symmetri med att lagen innehåller vissa bestämmelser avseende avvisningsbeslut (se 10 § i lagen), och att dessa inte faller in under de uppräknade överklagbara besluten. Beslutet avser inte heller någon sådan situation som avses i 12 § samma lag. Förvaltningsrätten anser mot bakgrund av detta att nämndens beslut att avvisa Anders Jensens anmälan inte är överklagbart med stöd av lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning.

Frågan är då om beslutet är överklagbart med grund i de allmänna bestämmelserna om överklagbarhet i förvaltningslagen (2017:900). Av 41 § förvaltningslagen framgår att ett beslut får överklagas om beslutet kan antas påverka någon på ett inte obetydligt sätt. Avgörande för om ett beslut är överklagbart är de rättsliga och faktiska verkningar som det har. I princip är det endast beslut som har eller är ägnade att få en påvisbar effekt för den som berörs av beslutet som är överklagbara. Det måste vara fråga om en påverkan av tillräckligt kvalificerat slag för att ett beslut ska vara överklagbart. Det ska

då göras en objektiv bedömning av om ett beslut av ett visst slag typiskt sett medför att kravet på påverkan är uppfyllt. Bedömningen ska alltså inte göras utifrån konsekvenserna i det specifika fallet. Frågan om ett beslut är överklagbart ska inte avgöras i förhållande till beslutets adressat. Prövningen avser i stället om beslutet till sin karaktär är sådant att det bör kunna angripas. Anses beslutet överklagbart gäller detta således även i förhållande till andra än den som beslutet riktas till. En annan sak är vilka som i så fall har klagorätt (prop. 2016/17:180 s. 252–253, HFD 2018 ref. 23 och HFD 2019 ref. 21).

Nämnden har, så som förts fram ovan, beslutat att avvisa Anders Jensens anmälan på grund av att den anmälda situationen inte uppfyller definitionen av vad nämnden har möjlighet att pröva inom ramen för lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning. Rätten har ovan kommit fram till att detta beslut inte utgör ett beslut i sak i frågan om oredlighet i forskning. Rätten anser mot bakgrund av detta att beslutet inte har sådana faktiska verkningar att det kan anses vara ett överklagbart beslut enligt förvaltningslagen.

Då beslutet således inte är överklagbart saknas skäl för förvaltningsrätten att ta upp frågorna om talerätt, om det var korrekt av nämnden att avvisa Anders Jensens anmälan, samt de övriga frågor som har lyfts av Anders Jensen. Överklagandet ska därmed avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (FR-03)

Alexandra Braf
tf. rådman

Målet har beretts av förvaltningsrättsnotarien Jelena Persson Dumas.

Hur man överklagar

FR-03

Vill du att beslutet ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Tiden räknas oftast från den dag som du fick del av det skriftliga beslutet. I vissa fall räknas tiden i stället från beslutets datum. Det gäller om beslutet avkunnades vid en muntlig förhandling, eller om rätten vid förhandlingen gav besked om datum för beslutet.

För en part som företräder det allmänna (till exempel myndigheter) räknas tiden alltid från den dag domstolen meddelade beslutet.

Observera att överklagandet måste ha kommit in till domstolen när tiden går ut.

Vilken dag går tiden ut?

Sista dagen för överklagande är samma veckodag som tiden börjar räknas. Om du exempelvis fick del av beslutet måndagen den 2 mars går tiden ut måndagen den 23 mars.

Om sista dagen infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårs-afton, räcker det att överklagandet kommer in nästa vardag.

Så här gör du

1. Skriv förvaltningsrättens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att beslutet ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att kammarrätten ska

ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).

3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn och personnummer eller organisationsnummer.

Lämna aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skicka eller lämna in överklagandet till förvaltningsrätten. Du hittar adressen i beslutet.

Vad händer sedan?

Förvaltningsrätten kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att beslutet gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar förvaltningsrätten överklagandet och alla handlingar i målet vidare till kammarrätten.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning kan även kammarrätten skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i kammarrätten

När överklagandet kommer in till kammarrätten tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Kammarrätten ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att förvaltningsrätten dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om förvaltningsrätten dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller det överklagade beslutet. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med förvaltningsrätten om du har frågor. Adress och telefonnummer hittar du på första sidan i beslutet.

Mer information finns på www.domstol.se.